

«Тасдик мекунам»

Ректори Донишгоҳи байнал-

Милалӣ сайёҳӣ ва соҳибкори

Тоҷикистон, д.и.и., дотсент

Асрорзода У.С.

» 05 2023

ТАҚРИЗИ

муассисаи пешбар ба диссертатсияи Раҳмонов Зафарҷон Абдусаматович дар мавзӯи «Ташаккул ва рушди бонкдории исломӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзоди илмҳои иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси 08.00.07 – Молия, муомилоти пулӣ ва қарз пешниҳод гардидааст

1. Мубрамии мавзӯи тадқиқоти диссертатсионӣ

Рушди устувори низоми бонкиро бе фаъолияти самараноки бозори хизматрасониҳои бонкӣ таъмин намудан ғайриимкон аст, зеро пешниҳоди маҳсулоту хизматрасониҳо аз тарафи муассисаҳои бонкӣ заминаи функционалии фаъолияти бонкиро ташкил мекунанд. Бозори хизматрасониҳои бонкӣ дорои характери ҳанноتب буда, таърихан бо рушди босуръат аз баҳши воқеии иқтисодиёт хеле пеш рафта, дар баъзе ҳолатҳо омили бавучудоварандаи бухронҳои навбатӣ мегардад.

Дар тули қарнҳои XX-XXI дар бозори ҷаҳонии молиявӣ қиёсан ду маркази хизматрасониҳои бонкӣ ташаккул ёфта истодаанд: Аврупо бо низоми бонкии анъанавӣ ва Шарқи Наздик бо низоми бонкдории исломӣ.

Мақсадҳои фаъолияти бонкдории анъанавӣ ва исломӣ куллан аз ҳам фарқ мекунанд, зеро мақсади асосии бонкдории исломӣ зиёдгардонии фоида аз фоизи қарзҳо набуда, бештар ба омилҳои динӣ, меъёрҳои ҷоринамудаи шариати исломӣ таъя менамояд. Маҳз ҳамин фарқият сабаб гашта истодааст, ки бухронҳои молиявӣ солҳои охир рухдода истода қисми зиёди бонкхоеро, ки дар асоси принципҳои муосири бонкӣ амал мекунанд ба гирдоби худ кашида, дучори мушкилоти зиёд, аз ҷумла муфлисшавӣ мегардонад, ҳол он ки бонкҳои дар асоси принципҳои бонкдории исломӣ амалкунанда қариб ки зарар намебинанд, зеро ин бонкҳо дар асоси қонуну қоидаҳои шариати ислом амал менамоянд ва харочотҳои худро на ин ки аз ҳисоби фоиз, балки аз ҳисоби амалиётҳои баргузоршаванда руйпуш менамоянд.

Моҳияти низоми иқтисоди исломӣ мавҷудияти ихтилоф байни даромадноқӣ ва ахлоқ, самаранокӣ ва адолати иҷтимоиро инкор мекунад. Дар бонкдорӣ исломӣ ситонидани молиёту пардохти фоизи бонкӣ манъ буда, ҷои онро моликияти муштарак ва тақсими фоида ишғол намудааст, яъне бонкҳо бо муштарӣ хавфу хатар ва фоидаро бо ҳам тақсим мекунанд.

Феълан, низоми бонкдорӣ исломӣ дар 75 кишвари олам ҷорӣ карда шуда, мавриди истифода қарор гирифтааст. Дар шароити ҳозира Ҷумҳурии Тоҷикистон дар байни кишварҳои ИДМ яке аз аввалинҳо шуда, қонун оид ба бонкдорӣ исломиро қабул кард, дар кишвар як бонки исломӣ таъсис дода шуда, якчанд ташкилотҳои қарзӣ равзанаи исломӣ кушодаанд. Мубрамии мавзуи тадқиқот дар зарурати рушди бонкдорӣ исломӣ дар мамлакат дида мешавад, зеро рушди он ба пешрафти иқтисодиву иҷтимоии кишвар суръати тоза бахшида, имкони ҷалби сармоягузориҳои хориҷӣ, рейтинги қарзӣ ва мавқеи кишварро дар радбадандии байналмилалӣ ба маротиб боло хоҳад бурд.

Айни замон эътироф гардидааст, ки бонкҳои исломӣ ба бозори молиявии ҷаҳонӣ ба пуррагӣ ҷалб гардидаанду ба таъсири бухронҳои молиявӣ камтар гирифта мешаванд, лекин таҷрибаи чунин бонкҳо аз доираи бисёр тадқиқотҳои илмӣ берун мондаанд.

Мубрамияти рушди фаъолияти бонкдорӣ исломӣ дар Тоҷикистон бо аҳамияти иҷтимоӣ-фарҳангӣ, ахлоқӣ ва молиявӣ-иқтисодӣ доштани он барои рушди минбаъдаи ҷумҳурӣ муайян карда мешавад, зеро дар шароити имрузаи геосиёсӣ барои Тоҷикистон ҳамкорӣ бо кишварҳои низоми бонки исломидоштаи олами Шарқ аҳамияти хоса дарёфт кардааст.

Ҳамаи ин гуфтаҳо рузмарра будани мавзуи интиҳобгардидаи диссертатсияро дар самти ташаккул ва рушди бонкдорӣ исломӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва аҳамияти илмӣ-амалии онро барои таъмини рушди иҷтимоӣ-иқтисодии кишвар собит месозад.

2. Мутобиқати муҳтавои диссертатсия ба ихтисос ва ё соҳаи илми эълоншуда

Мавзуи диссертатсия бо бандҳои зерини Шиносномаи феҳристи ихтисосҳои КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз руи ихтисоси 08.00.07 – Молия, муомилоти пулӣ ва қарз мувофиқат мекунад:

10.1. Ташаккули системаи бонкӣ ва инфрасохтори он дар шароити иқтисоди бозорӣ;

- 10.10. Навовариҳои молиявӣ дар баҳши бонкӣ;
- 10.15. Коркарди амсилаҳои муайян кардани нархҳо ва арзиши аслии хадамоти бонкӣ ва амалиёт;
- 10.18. Проблемаҳои мувофиқсозии ташаккул ва инкишофи системаи бонкии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- 10.22. Маҳсулоти нави бонкӣ: намудҳо, технологияи ташкил, методҳои татбиқ.

3. Дарачаи асосноккунӣ ва муътамад будани хулосаҳо ва тавсияҳои дар диссертатсия зикргардида

Дарачаи асосноккунӣ ва муътамад будани хулоса ва тавсияҳои дар диссертатсия зикргардида бо истифодаи ҳаҷми калони маводҳои соҳаи бонкдорӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон, маводҳои омории Агентии оморӣ назди Президенти ҚТ, истифодаи усулҳои гуногуни таҳлили иқтисодӣ, ҳамчунин ру овардан ба асарҳои илмӣ олимони ватанию хориҷӣ оид ба проблемаи тадқиқшаванда тасдиқи худро ёфтаанд. Муаллиф дар доираи мавзӯи диссертатсия 7 мақолаи илмиро, аз ҷумла 5 мақола дар маҷаллаҳои эътирофкардаи КОА, ба ҷоп расонидааст. Автореферат ва қорҳои нашршуда мазмуни асосии диссертатсияро инъикос менамоянд.

Ҳамаи гуфтаҳои боло аз дарачаи қофии асоснок будани хулоса ва тавсияҳои муаллиф шаҳодат медиҳанд.

Сатҳи наwgонии натиҷаҳои бадастовардаи муаллиф пеш аз ҳама дар он дида мешавад, ки у қушиш намудааст хусусиятҳои хоси ташаккул ва рушди бонкдорӣ исломиро ҳамчун омилҳои махсуси таъмини рушди соҳаи бонкии мамлакат дар ҳамбастагӣ бо муаммоҳои умумиқтисодӣ муайян созад.

Ҳамзамон дар рафти тадқиқот самтҳои гуногуни илмӣ таъмини рушди бонкдорӣ исломӣ ҳамчун як соҳаи калидӣ дар устувору мукамалгардонии иқтисодиёти миллӣ таҳлил, хулоса ва ҷамъбаст карда шудаанд.

Натиҷаҳои мушаххаси илмӣ доvtалаб ба дарачаи илмӣ пеш аз ҳама аз наwgониҳои илмӣ бармеоянд. Навgониҳои илмӣ таҳқиқот ҳалли масъалаҳои илмӣ, методӣ ва амалии ташаккул ва рушди бонкдорӣ исломӣ ва муайянсозии нақши он дар таъмини рушди иқтисодии кишварро дар бар мегиранд. Аз он ҷумла:

➤ дар заминаи омузиши сарчашмаҳои илмӣ як қатор масъалаҳои асосии таҳаввулоти назарияи ташаккули бонкдорӣ исломӣ ва дар ин асос мушаххасоти ташаккулёбии бонкдорӣ исломӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

ошкор карда шуда, намудҳои гуногуни хизматрасониҳои бонкии инноватсионии исломӣ пешниҳод гардидаанд;

➤ як қатор равандҳои методи фаъолияти бонкҳо таҳқиқ гардида, хусусиятҳои хоси фарқкунандаи бонкдории исломӣ аз бонкдории анъанавӣ ошкор карда шудаанд, бо истифода аз методҳои баҳодиҳии фаъолияти бонкдории исломӣ равишҳо ва принципҳои эътимодноӣ, даромаднокӣ, пардохтпазирӣ, хароҷотбарорӣ, кифоятии сармоя, сохтор ва сифати доройҳои бонки исломӣ баҳогузори карда шудаанд;

➤ заминаҳои густириш ва рушди фаъолияти бонкдории исломӣ дар кишварҳои исломӣ ва ғайриисломӣ таҳқиқ карда шуда, истифодаи таҷрибаи хориҷии бонкдории исломӣ дар доираи имкониятҳои мавҷуда дар Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод шудааст;

➤ дар натиҷаи таҳлили нишондиҳандаҳои гуногуни фаъолияти бонкӣ мавқеъ ва бартариятҳои ҶСК “Тавҳидбонк” дар низоми бонкии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда шудааст;

➤ сатҳ ва дараҷаи эътимоднокии ҶСК “Тавҳидбонк” таҳқиқ гардида, ҳиссаи нисбии он дар муқоиса бо бонкҳои низомсози кишвар аз руи якҷанд индикаторҳои баҳодиҳӣ муайян карда шудааст;

➤ дар қараёни таҳқиқот як қатор равишҳои баҳодиҳӣ ба монанди амсилаи иқтисодӣ ва математикӣ истифода шуда, дар заминаи он даромаднокии бонки исломии “Тавҳидбонк”, сохтори доройҳо, уҳдадорӣҳо ва арзиши сармояи муҳофизатии бонк баҳодиҳӣ карда шудаанд.

Аҳамияти амалии натиҷаҳои бадастовардаи муаллиф дар он дида мешавад, ки тавсияву пешниҳодҳои дар натиҷаи тадқиқоти диссертатсионӣ бадастомада метавонанд аз тарафи сохторҳои Бонки миллии Тоҷикистон ва Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми таҳияи барномаҳои рушди низоми бонкдории кишвар, сиёсати пулию қарзӣ, ташкили бонкҳову равзанаҳои исломӣ истифода шуда, метавонанд ба устуворгардии мавқеи бонкҳои исломӣ дар бозорҳои дохилию беруна мусоидат намоянд.

Ҳамчунин, баъзе қисмҳои алоҳидаи диссертатсияро дар мактабҳои олию махсус ҳангоми тайёр намудани мутахассисони соҳаи бонкдорӣ истифода бурдан мумкин аст.

4. Саҳми илми докталаб дар ҳалли масъалаи илмӣ ё коркарди проблемаи илмӣ бо арзёбии аҳамияти он

Шиносоӣ бо мазмуну мундариҷаи диссертатсия нишон медиҳад, ки муаллиф миқдори зиёди асарҳои илмии олимони иқтисодчиёни пешбари хориҷи дуру наздик ва ватаниро омӯхтааст, ки аз муносибати ҷиддии диссертант ба муаммои тадқиқшаванда дарак медиҳад.

Рисолаи диссертатсионӣ аз сарсухан, се боб, хулоса, рӯйхати адабиётҳои истифодашуда иборат аст.

Дар **сарсухан** муҳимияти мавзӯи тадқиқот, дараҷаи омӯзиши масъала дар ҷардида, мақсад ва вазифаҳои тадқиқот, объект ва предмети тадқиқот мушаххас карда шудаанд. Инчунин навоҳари илмии тадқиқоти диссертатсионӣ, натиҷаҳои назарраси тадқиқот, ки ҷанбаи навоҳари илмӣ доранд ва шахсан аз ҷониби муаллиф ба даст омадаанд, нишон дода шудаанд. Муаллиф аҳамияти назариявӣ, амалӣ ва иқтисодии натиҷаҳои ба дастмада, заминаҳои назариявӣ, методологӣ ва иттилоотии тадқиқотро муфассал зикр карда, тамомияти дарҷшавии натиҷаҳои тадқиқоти диссертатсиониро дар нашрияҳо нишон додааст.

Дар боби якуми диссертатсия, ки **“Ҷанбаҳои назариявӣ ва методии рушди бонкдорӣ исломӣ”** номгузорӣ шудааст, муаллиф асосҳои институтсионалии ташаккул ва рушди бонкдорӣ исломӣ, равишҳои методии ташаккул ва баҳодиҳии фаъолияти бонкҳои исломӣ ва таҷрибаи хориҷии рушди бонкдорӣ исломиро мавриди омӯзиш қарор додааст. Омӯзиши доираи васеи сарчашмаҳо ба муаллиф имкон додаанд, ки нуқтаи назари олимони гуногунро доир ба моҳияти мафҳумҳои “бонк” ва “бонки исломӣ” дар шакли ҷадвал гирд оварда, хусусиятҳои фарқкунандаи фаъолияти бонкҳои анъанавӣ ва исломиро нишон диҳад (саҳ.20-21, 31-33).

Дар ин замина муаллиф дуруст ба хулоса омадааст, ки бонкҳои исломӣ бо моҳияту мазмуни худ ба қонунҳои умумии рушди иқтисоди бозорӣ муҳолиф нестанд ва дар таъмини суботи молиявии ин ё он кишвар нақши муҳимро мебозанд (саҳ.34).

Дар рафти таҳқиқи принципҳои асосии фаъолияти бонкҳои исломӣ, муқоисаи механизмҳои фаъолияти онҳо дар шароити муосир, тафсири хусусиятҳои хоси хизматрасонии бонкҳои исломӣ ва методологияҳои муосири баҳодиҳии фаъолияти онҳо таъкид гардидааст, ки айни замон дар низоми бонкдорӣ исломӣ низоми ягонаи баҳодиҳии миқдорӣ ва сифатии фаъолияти бонкҳо коркард нашудааст. Вобаста ба ин муаллиф

кушиш намудааст, ки дар доираи кори илмиаш равишҳои методологии ташаккул ва баҳодиҳии фаъолияти бонкҳои исломиро пешниҳод намояд.

Заминаву таърихи пайдоиши бонкҳои исломӣ ва таҷрибаи мамлакатҳои хориҷӣ оиди рушди бонкдорӣ исломӣ аз тарафи муаллиф васеъ омӯхта шуда, далелу маводҳои омории эътимодбахш гирд оварда шудаанд, таъкид карда шудааст, ки қобилияти тобоварӣ ва осебнопазирии бонкҳои исломӣ нисбати бухронҳои молиявии ҷаҳонӣ ва самтгирӣ ба сармоягузорӣ дар бахши воқеии иқтисодиёт дар сатҳи ҷаҳонӣ бештар эътироф шуда истодааст.

Боби дуюми диссертатсия **“Бонкдорӣ исломӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва хусусиятҳои он”** омӯзиши заминаҳои пайдоиш ва тамоюлҳои рушди бонкдорӣ исломӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар бар гирифта, дар он мувофиқан таҳлили муқоисавии бонкдорӣ исломӣ ва анъанавӣ дар шароити муосири ҷумҳурӣ омода карда шуда, таҳқиқи таъсири хавфҳо ба натиҷаҳои ниҳии бонкдорӣ исломӣ дар кишвар гузаронида шудааст. Раванди рушди низоми бонкии кишвар дар давоми солҳои охир дар ҳамбастагӣ бо таъсисёбии аввалин бонки исломӣ – ҶСК “Тавҳидбонк” аз тарафи муаллиф мавриди таҳлил қарор дода шудааст, нишондиҳандаҳои гуногуни фаъолияти бонкҳо муқоиса карда шудаанд. Ҳақ ба ҷониби диссертант аст, ки қайд кардааст “рушди бонкдорӣ исломӣ ба раванди ташаккули рақобати солим байни бонкҳо, баланд шудани сифати дороиҳо ва афзоиши сармоякунони бонкҳо таъсири воқеан мусбӣ мерасонад” (саҳ.83).

Яке аз ҳадафҳои асосии таҳқиқоти анҷомдодашуда мушаххассозии натиҷаҳои фаъолияти бонкҳои исломӣ дар муқоиса бо бонкҳои анъанавӣ мебошад. Бо ин мақсад дар рисола пеш аз ҳама ташаккулёбии даромад дар бонкдорӣ исломиву анъанавӣ, нишондиҳандаҳои эътимоднокии онҳо муқоиса карда шудаанд (ҷадвали 2.10). Дар асоси ҳисобҳо муқаррар гардидааст, ки дар низоми бонкии Тоҷикистон ҶСК “Тавҳидбонк” нишондиҳандаи нисбатан баландтарини эътимоднокиро доро мебошад, лекин аз руи нишондиҳандаи ҳиссаи мутлақи бозор ҷои аз ҳама охиронро гирифтааст. Муаллиф инро ба он рабт додааст, ки бонки мазкур ҳануз дар марҳилаи аввали рушд қарор дорад. Мунтазам зиёд шудани теъдоди муштарӣни “Тавҳидбонк” низ ҳамчун нишондиҳандаи афзудани мақоми бонкдорӣ исломӣ дар кишвар эътироф гардидааст.

Мушкилоти идоракунии хавфҳои бонкӣ яке аз масъалаҳои муҳими соҳаи бонкдорӣ ба ҳисоб рафта, таҳлили мунтазами даромаду хароҷотҳо,

сифати дороиҳо ва уҳдадориҳои бонк, кифояти сармои он, даромаднокӣ ва фоидаовариҳои фаъолияти бонкӣ имкон медиҳанд, ки ҳолати хавфҳо саривақт муайян карда шаванд.

Дар ин самт муаллиф дуруст қайд намудааст, ки меъёрҳои назорати Кумитаи базелӣ вобаста ба хусусиятҳои хоси бонкдории исломӣ барои баҳодиҳии хавфҳои бонки исломӣ кифоя набуда, наметавонанд самаранок истифода шаванд. Дар ин замина муаллиф намудҳои хавф дар фаъолияти бонки исломиро дар қадвали 2.17. гирд оварда, дуруст қайд намудааст, ки "... айни замон вазифаи муҳимтарини менеҷменти бонк дарёфт ва таъмин намудани меъёри мутаносиб баъни фоида, хавф ва бозорگیری мебошад, ки аз идоракунии мутаносиби сохтори дороиҳо ва уҳдадориҳои тавозуни бонк вобаста аст" (саҳ.110).

Унвонҷӯй дар боби сеюм **"Дурнамои рушди бонкдории исломӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон"** омилҳои ба фаъолияти бонкҳои исломӣ таъсиррасонанда, роҳу усулҳои ба инобатгирии онҳо дар фаъолияти бонкиро баррасӣ намуда, самтҳои афзалиятноки бонкдории исломӣ ва дурнамои рушди онро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод намудааст.

Мо бо ақидаи муаллиф розӣ ҳастем, ки низоми бонкии кишвар, аз ҷумла бонкдории исломӣ, дар қалби сармоягузориҳои хориҷӣ бояд нақши асосӣ дошта бошад, сиёсати сармоягузориҳои "Тавҳидбонк" бояд ба татбиқи стратегияҳои сармоягузориҳои субъектҳои гуногуни иқтисодӣ равона карда шавад.

Дар ин замина аз тарафи муаллиф якчанд омилҳои асосии ташаккулёбӣ ва рушди бонкдории исломӣ дар кишвар ва мушкилотҳои дар ин самт вучуддошта номбар карда шудаанд (саҳ. 119-123).

Барои муайянсозии фаъолияти самарабахши бонки исломӣ диссертант усули муайяни эконометрикӣ пешниҳод намуда, тавассути он бо истифода аз таҳлили регрессионӣ якчанд нишондиҳандаҳои омилӣ ва натиҷавиро дар мисоли "Тавҳидбонк" муайян намудааст.

Барои ташаккули низоми таъсирбахши идоракунии хатарҳо ва беҳтарсозии вазъи бонкдории исломӣ дар кишвар аз тарафи диссертант якчанд тавсияҳои назаррас пешниҳод шудаанд, ки амалисозии онҳо бешубҳа ҳам барои беҳтаршавии симои ҶСК "Тавҳидбонк" ва ҳам ба болоравии обрӯву эътибори Тоҷикистон баъни кишварҳои ҷаҳон дар самти рушди бонкдории исломӣ мусоидат хоҳанд кард (саҳ.138-148).

Дар хулоса ва пешниҳодҳо натиҷаҳои асосии таҳқиқоти диссертационӣ, инчунин тавсияҳо, ки аҳамияти назариявӣ ва амалӣ доранд, пешниҳод гардидаанд.

5. Эродҳо ва баъзе пешниҳодот доир ба диссертатсия

1. Дар сарсухан саҳми шахсии муаллифи рисола дар таҳқиқот мушаххас нишон дода нашудааст, ҳарчанд ки натиҷаҳои бадастовардаи у шаҳодати саҳми асосӣ доштани уро собит месозанд (саҳ.16);

2. Сифати таҳқиқот амалан бурд мекард, агар фарқият байни мафҳумҳои “фоиз” ва “судхурӣ” васеътар баррасӣ мешуд;

3. Таҷрибаи ҷаҳонии бонкдории исломӣ дар мисоли мамлакатҳои алоҳида таҳлил карда шудааст, лекин сифати кор бурд мекард, агар муаллиф мушаххас пешниҳод менамуд, ки ҚТ ба таҷрибаи кадом давлат такя намояд ё ҷанбаҳои мусбӣ таҷрибаи кадом давлатро барои кишвари мо наздиктаранд;

4. Дар §2.3. ҳангоми баррасии хавфҳои бонкӣ тавсияҳои Кумитаи базелӣ суст маънидод карда шудаанд. Муаллифро зарур аст, ки дар таҳқиқотҳои минбаъда ба ин масъала бештар эътибор диҳад;

5. Пешниҳоди муаллиф оиди таҳияи низоми махсуси андозбандии бонкдории исломӣ қобили дастгирист. Тавсия дода мешавад, ки пешниҳоди мазкур дар оянда мавриди коркарди васеъ қарор дода шавад;

6. Дар руйхати адабиётҳо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи бонкдории исломӣ” оварда нашудааст, ҳарчанд ки дар рисола ба моддаҳои гуногуни он хеле зиёд такя карда шудааст.

Бояд қайд намуд, ки камбудию норасогихои нишондодашуда арзишу аҳамияти илмӣ рисолаи иҷронамудаи Раҳмонов З.А.-ро кам намекунанд.

Диссертатсия ба талаботҳои бандҳои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илм, омодагии диссертатсия ва ташҳиси он дар Шурои диссертационӣ ва дигар талаботҳои Низомномаи “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ” ҚОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгуй аст.

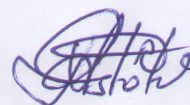
Мазмуни асосӣ ва хулосаҳои тадқиқот дар конфернсу семинарҳои сатҳи гуногун дар шакли маърузаҳо баррасӣ гардидаанд.

Дар умум, рисолаи диссертационии тақризшаванда дар мавзӯи “Ташаккул ва рушди бонкдории исломӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон” тадқиқоти анҷомёфтаест, ки проблемаи муҳимро дар худ таҷассум намуда, дорои навоариҳои муайяни илмӣ ва тавсияҳои амалӣ мебошад. Он мувофиқи талаботҳои ҚОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

оид ба рисолаҳои номзадӣ тайёр карда шудааст ва мувофиқан муаллифи он Раҳмонов Зафарҷон Абдусаматович лоиқи дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси 08.00.07 – Молия, муомилоти пулӣ ва қарз мебошад.

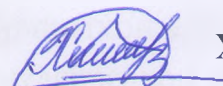
Тақриз дар ҷаласаи якҷояи кафедраҳои фаъолияти бонкӣ ва молия ва андозбандии Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкорӣ Тоҷикистон (протоколи №2 аз 16 майи с.2023) муҳокима ва тасдиқ шудааст.

**Раиси ҷаласа,
мудири кафедраи молия ва андозбандии
Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ
ва соҳибкорӣ Тоҷикистон, н.и.и., дотсент**

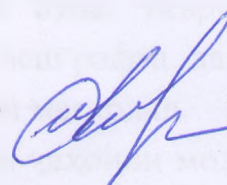
Алишоев Х.Х.

Котиби ҷаласа, номзади илмҳои иқтисодӣ

Хидиралиев Р.

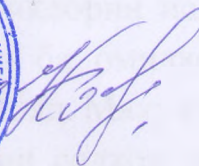
**Эксперт,
мудири кафедраи фаъолияти бонкии
Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ
ва соҳибкорӣ Тоҷикистон, н.и.и., дотсент**

Исмоилов А.А.

Имзоҳои устодон Алишоев Х.Х., Исмоилов А.А. ва Хидиралиев Р.-ро тасдиқ мекунам:

**Сардори раёсати кадрҳо ва қорҳои махсуси
Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ
ва соҳибкорӣ Тоҷикистон**

Чураев Ш.Н.

Суроғаи донишгоҳ: Ҷумҳурии Тоҷикистон,
734055, ш. Душанбе, х. Борбад, 48/5,
тел: (+992 37) 2348800 (03), 907-755-655
e-mail: dsx_ips@mail.ru, web: <https://iutet.tj/>